

Hoe kun je mogelijk maken dat mensen met een handicap volwaardig deelnemen aan beleid ?

Toegankelijkheid en participatie voor personen met een handicap heeft veel te maken met materiële aanpassingen en voorzieningen die de fysieke beperkingen van personen met een handicap opvangen. Maar als een organisatie de participatie van personen met een handicap wil mogelijk maken dan moet er ook gelet worden op andere elementen.

In deze tekst leggen we daarom ook de nadruk op aanpassingen voor een volwaardige participatie van personen met een handicap. Om echt volwaardig te kunnen deelnemen moeten een aantal voorwaarden zijn vervuld op vlak van vergadercultuur, beeldvorming en ondersteuning.

Volgende lijst heeft echter niet de pretentie volledig te zijn. Organisaties als de steunpunten toegankelijkheid, ANLH,... beschikken over de nodige expertise. Onderaan dit document staat een adressenlijst.

1. Materiële aanpassingen

1.1. Omgeving van het gebouw:

- a. Rekening houden met de bereikbaarheid via het openbaar vervoer. (bij voorkeur dichtbij een station dat toegankelijk is)
- b. Voorbehouden parkeerplaatsen reserveren voor personen met mobiliteitsproblemen.
- c. De omgeving van het gebouw dient ook aangepast te worden voor de toegankelijkheid. Het aanbrengen van hellende vlakken en signalisatietegels zijn hier voorbeelden van.

1.2. Gebouw zelf:

De steunpunten Toegankelijkheid kunnen gecontacteerd worden voor meer expertise maar ook om het gebouw door te lichten.

Zij wijzen dan op de pijnpunten en de mogelijke oplossingen. Meer informatie vind je op <http://www.toegankelijkheid.be>. De *libretto-databank* van het Toegankelijkheidsbureau geeft de richtlijnen weer voor de toegankelijkheid van publieke gebouwen.

Bijvoorbeeld:

- a. Een lift voorzien voor mensen die geen trappen kunnen nemen. Bij kleinere opstapjes een hellend vlak plaatsen. De gangen voldoende breed en vrij van belemmering, maken voor rolstoelen. Zorgen voor een aangepast toilet en toegankelijke zalen.
- b. De signalisatie (lift, wegwijzers, informatieborden, brandsignalisatie, ...) toegankelijk maken: voldoende groot, verlicht en met een duidelijk contrast tussen achtergrond en voorgrond en in braille en/of door signalisatietegels.
- c. Ervoor zorgen dat ook mensen die nauwelijks kracht hebben in hun handen en/of rolstoelgebruikers de deuren kunnen opendoen door automatische deuren of door zware deuren te vermijden.
- d. Voorzien van een wachtruimte voor de persoonlijk assistenten.

1.3. Toegankelijke publicaties:

- a. Steeds nagaan voor welke doelgroepen de publicatie bedoeld is en welke aanpassingen hiervoor noodzakelijk zijn: braille, contrast gebruiken in de opmaak, Arial lettertype (14pt), geen uitlijning, eenvoudig taalgebruik,...

1.4. Toegankelijke website:

- a. Behalen van het blindsurfer label. <http://www.blindsurfer.be/>
- b. Aanpassingen aanbrengen die de site toegankelijker maken. Hiervoor staan er tips op de Engelstalige website: <http://www.w3.org/WAI/>, een vertaling staat op www.vlafo.be.

2. Aanpassingen in vergaderingen en werkwijze

2.1. Vergaderwerkwijze:

- a. De uitnodiging en documenten ruim op voorhand versturen.
- b. Vergaderingen niet vóór 10u à 11u 's ochtends plannen, Mensen die verzorging of ondersteuning nodig hebben moeten anders extreem vroeg opstaan om er tijdig te raken. Ook de verplaatsing en het parkeren neemt soms veel tijd in beslag.
- c. Vergaderingen duren niet te lang of worden regelmatig onderbroken
- d. Tijdens bijeenkomsten wordt er rustig en duidelijk gesproken met de nodige pauzes voor tolken en coaches.
- e. Vaak worden personen met een handicap niet au serieux genomen. Participatie is enkel mogelijk als zij als volwaardig lid worden aanzien en hun kennis (ervaringsdeskundigheid) evenwaardig wordt behandeld als die van andere deskundigen (vb. academici).
- f. De terminologie die gebruikt wordt heeft een invloed op de beeldvorming. Daarom wordt er best gesproken over personen met een handicap en niet over gehandicapten, invaliden,... en wordt betuttelend taalgebruik niet gedoogd.

2.2. Informatie en documenten

- a. De uitnodiging en documenten op vraag onder andere vorm beschikbaar maken: digitaal, in braille, in een groter lettertype, op cassette, op diskette en in een aparte versie in eenvoudig taalgebruik. Het is belangrijk om te laten weten dat dit op vraag gebeurt.
- b. Rekening houden met het feit dat niet iedereen over computer en internet beschikt.
- c. Vergader- en tekstpunten nummeren i.p.v. andere vormen van opsommingtekens gebruiken omdat er anders een verschil ontstaat tussen de documenten in lettertype 12, lettertype 14 en in braille.
- d. Geen afwijkend lettertypegebruiken (wel bvb. Arial), geen afbeeldingen op de achtergrond plaatsen zodat er voldoende contrast tussen achtergrond en voorgrond is.
- e. Op de uitnodiging staat: een teksttelefoonnummer of een faxnummer waarop doven terecht kunnen voor informatie over de tolken, een telefoonnummer van de contactpersoon van de vergadering (wanneer zich praktische problemen stellen om de vergaderplaats te bereiken) en in eenvoudig taalgebruik een wegbeschrijving (met aangeven voorbehouden parkeerplaatsen, indien het gaat om een ondergrondse

garage de hoogte van de ingang). Een wegbeschrijving omvat zoweg de weg vanaf het station en de weg die men met de auto kan volgen.

- f. Voorzie op het inschrijvingsformulier de vraag of een tolk of persoonlijke assistentie (waarin dan vervolgens natuurlijk moet worden voorzien) nodig is en of een uitnodiging in een ander vorm wenselijk is, en de mogelijkheid om aan te geven welke voeding gewenst is, indien een lunch,... wordt voorzien.

2.3. Vergaderapparatuur - opstelling

- a. Attentie in de opstelling van de zaal: slechthorenden, blinden kunnen dichterbij de sprekers zitten, doven en slechthorenden moeten een open zicht hebben naar de voorzitter/spreker en rolstoelgebruikers moeten zonder problemen op een voldoende grote plaats raken. (nodige ruimte voor een rolstoelgebruiker = de ruimte die 2 stoelen van niet-rolstoelgebruikers innemen).
- b. Voorzie een alternatief voor een 'spreekstoel', losse micro's. De lessenaar of microfoonstandaard is meestal te hoog, ook mensen met een handicap moeten het woord kunnen voeren.
- c. Indien een overheadprojector wordt gebruikt, laat die niet de hele tijd aanstaan, dit stoort mensen met een hoorapparaat.
- d. Slides die geprojecteerd worden moeten duidelijk zijn voor iedereen: geen onnodige fantasietjes en voldoende grote letters. (20pt)
- e. Voorzie ringleiding zodat slechthorenden de sprekers toch kunnen volgen.
- f. Wanneer mensen met een visuele beperking aanwezig zijn, vertel wat er op de dia's, slides, video, ... staat.

2.4. Volwaardige participatie

- a. Betaal een vergoeding voor de gemaakte onkosten (vervoer, assistentie, coaching, drukwerk,...) en de vrijgemaakte tijd indien er met vrijwilligers gewerkt wordt. In het andere geval is het voor vrijwilligers vaak onmogelijk om volwaardig mee te werken.

Bijkomende algemene link

- a. Website met informatie over toegankelijkheid van activiteiten, gebouwen, taal:
<http://www.equalaccess.nl>

Adressenlijst

Vzw Toegankelijkheidsbureau
Koorstraat 1 - 3510 Hasselt – Kermt
tel. 011-87 41 38 – fax. 011-87 41 39
info@toegankelijkheidsbureau.be
<http://www.toegankelijkheidsbureau.be/>

Association Nationale pour le logement des personnes handicapées.
rue de la Fleur d'Oranger 1 bte 213 - 1150 Bruxelles - Belgique
tel. 02/ 772.18.95 - fax. 02/ 779.26.77
secretariat@anlh.be
<http://www.anlh.be>

Westkans vzw
Kerkhofstraat 1 - 8200 Brugge (Sint-Andries)

tel: 050/40.73.73
info@westkans.be
<http://www.westkans.be>

Adviesbureau Toegankelijke Omgeving (ATO)
Lodewijk De Meesterstraat 118 - 9100 Sint-Niklaas
tel: 03/776.10.59
fax: 03/766.13.21
ato@toegankelijkheid.be

Vlaams Steunpunt Toegankelijkheid
Gelijke Kansen in Vlaanderen
Boudewijnlaan 30 - 1000 Brussel
Heidi Vander Poorten - tel. 02-553 57 30
heidi.vanderpoorten@coo.vlaanderen.be

- Provinciale Steunpunten Toegankelijkheid

Provincie Antwerpen
Dienst Welzijn - Boomgaardstraat 22 bus 101 - 2600 Antwerpen(Berchem)
Geertrui Declerck - tel. 03-240.56.52
geertrui.declerck@welzijn.provant.be
<http://www.provant.be/welzijn/themas/toegankelijkheid>

Provincie Limburg
Universiteitslaan 1 – 3500 Hasselt
Gerda Gielen – tel. 011-23 82 82
ggielen@limburg.be
<http://www.limburg.be/steunpunttoegankelijkheid/>

Provincie Oost-Vlaanderen
Gouvernementstraat 1 - 9000 Gent
Petra Van Poucke - tel. 09-267 75 85
petra.van.poucke@oost-vlaanderen.be
<http://www.oost-vlaanderen.be/welzijn/toegang>

Provincie West-Vlaanderen
Provinciehuis Boeverbos - Koning Leopold III-laan 41 - 8200 Brugge (St. Andries)
Gwendolien Sabbe - tel. 050/40 34 76
Gwendolien.Sabbe@west-vlaanderen.be

Provincie Vlaams Brabant
Diestsesteenweg 53 – 3010 Kessel-lo
Alexander Leysen - tel. 016/26 73 91
aleysen@vl-brabant.be
<http://www.vlaamsbrabant.be/levenenwonen/welzijn/welzijnCONTENT.jsp?page=1128>